

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za pol leta . . . 13.—
za četrt . . . 6.50
za en mesec . . . 2.25
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostale inozemstvo . . . 36.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta . . . 11.20
za četrt . . . 5.60
za en mesec . . . 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE C

Inzerati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . 13 v
za trikrat . . . 10 v
za več kot trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primerna popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenemš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inzerate in reklamaolje.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Občni zbor S. K. S. Z. za Goriško

se je vršil ob lepi udeležbi v četrtek, dne 20. t. m. v Gorici. Občni zbor je otvoril z lepim nagovorom predsednik dr. Breclj, ki je povdarjal velikanski napredek naše ljudske izobraževalne organizacije v teku zadnjih treh let. Delo, ki ga je ta organizacija izvršila med ljudstvom, je ogromno. — Tajniško poročilo je podal tajnik Kremžar. Posnamemo: Članov je v organizaciji 6000; predavanj je bilo 326, knjižnice štejejo nad 8000 knjig, orlovskih odsekov je 22, Bogomil 5, abstinence odseka sta 2, telavski 1. — Po poročilu blagajnika g. Kopača se je sklenila soglasno izprememba pravil v tem smislu, da se delokrog Zveze raztegne na celo Primorje. Nato se je izvolil naslednji odbor: Dr. Breclj, dr. Ličen, župnik Kokošar, dr. Kobal, dr. Rakun, J. Kopač, dr. Pavlin, Kremžar, Medvešček in gdčne.: Abram, Makuc in Pirjevec. Tržaško bodo v odboru zastopali gg.: Čok, Ferjančič, Šuman in gdčna. Guštin.

Povdarjala se je nato splošna potreba enotnega dela v okviru naših društev. En velik poučen tečaj se bo vršil v Gorici in tudi en telovadski tečaj.

Sklenilo se je nadalje izreči iskreno zahvalo profesorju dr. Capudru, ki je odšel v Kranj, za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v organizaciji.

Izplačevanje v gotovini.

Avstrijska in ogrska vlada se zdaj pogajata o vprašanju, ki se kratko imenuje izplačevanje v gotovini. Vprašanje je velikega narodno gospodarskega pomena. Ogrji delajo že leta na to, da dobe samostojno banko. A ker to ne gre tako hitro, izjavljajo, da bi bili za enkrat zadovoljni z izplačevanjem v gotovini. V naši monarhiji smo uvedli zlato veljavo na zahtevo Ogrov in avstrijskih denarnih mogotcev l. 1892. Z zlatom naj bi se plačevalo v inozemstvu. Vsak bankovec, ki ga izda avstro-ogrska banka, bi moral biti v zlatu založen v banknih kletih. V Avstriji smo pa bili toliko previdni, da smo le navidezno uvedli zlato veljavo in poleg nje obdržali tudi srebrno. Ker so vse srednje evropske države uvedle mesto

prejšnje srebrne in zlate veljave zlato, so potrebovali zelo veliko zlata. Zaloge zlata za to niso zadoščale, da popolnoma pokrijejo vrednost bankovcev, ki so bili v prometu. Posledica je, da se je vrednost zlata zelo povišala. Danes se mora dati za kg čistega zlata 38 kg srebra, medtem ko je prej stal 15 kg srebra. Vsaka država gleda zato na to, da varuje svoje zlato. Avstro-ogrska banka ima v svojih kletih 1700 milijonov kron, ki pokrivajo bankovce, ki so v prometu. Seveda da ta zaklad skrbno čuvajo, kar je važno, ker se z njim zagotovi kolikor toliko državna neodvisnost od denarnih mogotcev, kar se je posebno izkazalo ob bosensko-hercegovski krizi. Angleži in Nemci ščitijo svoje zlato z visoko obrestno mero, avstrijski finančniki ga pa čuvajo tako, da nočejo uvesti obveznega izplačevanja v zlato. Iz navedenega že razvidimo, kaj da je pravzaprav izplačevanje v gotovini: da namreč mora banka takoj za vsak bankovec, ki se ji predloži, izplačati toliko zlata, kolikor je na njem označena višina bankovca. Našim bankovcem vse zaupa, ker ima banka tako velik zlat zaklad. Posledica je, da ostane zlato doma in da ne gre v inozemstvo, kakor tudi, da nimamo visoke obrestne mere. Naša banka je vzdržala celo ob aneksijski krizi 4% obrestno mero, medtem ko imata danes angleška in nemška banka uvedeno pet odstotno obrestno mero.

Zakaj zahtevajo Ogrji obvezno izplačevanje v gotovini? Zato, ker hočejo doseči popolno neodvisnost od naše države. Samostojno ogrsko banko, ki bi izdajala ogrske bankovce, bi pa radi dosegli tako, da bi mi nosili stroške za njo. Zagotoviti si hočejo na cenen način za svojo banko potrebno zlato.

Ker poteče dne 31. decembra privileg skupne banke, ga morajo podaljšati do leta 1817. Ker se upira avstrijska vlada izplačevanju v gotovini, groze Ogrji, da banki ne bodo podaljšali privilega.

Ogre podpirajo avstrijski judovski denarni mogotci in njihovo časopisje zato, ker jim ni všeč precejšnja denarna samostojnost naše države. Vsuznjili bi namreč radi sebi popolnoma našo državno upravo. Če bi uvedli izplačevanje v gotovini, bi morala Avstro-ogrska banka, da čuva svoje zlato, povišati obrestno mero od 4 na 6 odstotkov.

Iz navedenega je razvidno, kako slabe narodno gospodarske posledice bi rodilo izplačevanje v gotovini, ki ga zahtevajo Mažari.

O naši mornarici.

V mornariškem odseku ogrske delegacije so interpelirali poveljnika mornarice o zgradbi tistih dveh dreadnoughtov, ki jih grade v Trstu. Grof Montecuccoli je izjavil, da z ozirom na mrzlično delovanje ostalih velesil z ozirom na zgradbo novih vojnih ladij naša država ni mogla zaostati. Gradnja se dva dreadnoughta v Trstu. Taka ladja se izdeluje 36 mesecev, 6 mesecev bodo potrebovali, da bosta ladji sposobni za službo. Delegacijam namerava poveljnik mornarice podati natančnejše podatke o izpopolnitvi mornarice. Delna mobilizacija mornarice je dobro izpadla. Naša mornarica izkusa doseči, kar je mogoče, a kljub temu zavzema zadnje mesto. Ladjini diviziji Radecki je bila pridružena ladja »Erzherzog Franz Ferdinand« junija, »Radecki« bo pridružen konec letošnjega leta, »Zriny« pa jeseni leta 1911. Križarica »Admiral Spaun« se prideli mornarici bodoči mesec. Podzemskih čolnov je dozda prevzela vojna uprava 4, ki so se dobro obnesli. Mornarica vedno boljše strelja. Sedanje stanje 14.000 mož mornarice se bo moralo povišati. Grof Khuen Hedervary je izjavil, da je storila ogrska vlada potrebne korake za to, da se zgradi ogrska ladjedelnica na Reki.

Perzija pred razdelitvijo.

Zavezniki Angleži in Rusi se pripravljajo, da se lotijo lepega kosa, namreč Perzije, in si ga razdele. Pred nekaj dnevi je Angleška zarubila vse carinske dohodke pristanišč v perzijskem zalivu ter je bil s tem storjen prvi korak k politični nesamostojnosti Perzije. Usoda Perzije je bila odločena pravzaprav že s sklepom rusko-perzijske pogodbe leta 1900. V tej pogodbi se je namreč Perzija zavezala, da nobeni drugi velevalsti ne bo dajala železniških koncesij. Nekaj let pozneje sta se zedinili Angleška in Rusija, da ima Rusija neomejen vpliv na severni del Perzije, Angleška pa neomejen vpliv na južni del te države. Ostale velevalsti se se takrat zadovoljile le z brezpomembnimi izjavami od strani Angleške in Rusije. Ko je v aprilu leta 1910 potekla omenjena pogodba in bi se morala obnoviti, so poizkušali Rusi in Angleži novo pogodbo skleniti s perzijskim kabinetom. Nova pogodba naj bi temeljila na sledečih točkah: Letni proračun morati odobriti diplomatski

zastopstvi Angleške in Rusije. Uporaba denarja mora nadzirati posebna komisija, ki obstoji iz štirih Perzijscev in dveh Francozov (ki sta bila med tem od obeh držav kupljena). Sedem Francozov naj se nastavi kot finančnike vlade. Angleška in Rusija imata predprave v prodaji železniških koncesij. Rusi dobe parobrodni monopol na Urmijemskem jezeru. — Perzijska vlada seveda ni hotela, kar je umevno, podpisati svoje smrtne obsodbe. Obrnila se je na Nemčijo, da bi dobila denarja za svoje potrebe. Ko pa se je začelo z resnimi pogajanjmi, je vzdignilo angleško časopisje velik hrup ter je tako preprečilo to finančno podjetje. Da bi se Perzijo naredilo vsprejemljivejšo napram željam obeh velevalsti, Rusije in Angleške, se je vpriporilo preteklo leto revolucijo, ki sta jo močno podpirali obe državi. Končala se je končno revolucija s tem, da je kralj vseh kraljev zapustil svoj prestol ter odšel v Odeso. Na šahovski prestol so postavili otroka, igračo v rokah velevalsti. Kljub temu pa obe državi nista dosegli niti najmanjših pozitivnih pravic. Kljub vsem šikanam, iz katerih jasno odseva poželjivost po Perziji, se ni posrečilo Rusom in Angležem omenjeni predlog uveljaviti pri perzijski vladi. Ta se je obrnila zopet na inozemstvo, baje v Ameriko, da bi dobila tamkaj denarne pomoči in se izognila oduškim nakanam Angleške in Rusije. To pa seveda razburja zopet obe ti »pokroviteljici« Perzije, ki ji groziti, da jo bosta kratko malo popolnoma razbili, ako se ne ustreže njunim željam. Angleška hoče zasesti južno Perzijo s svojimi indijskimi četami, ako ne bo v teku treh mesecev zavladal tamkaj mir. Iz vsega tega je jasno razviden namen angleško-ruske zveze.

DOGODKI NA AVSTRIJSKO-ITALIJANSKI MEJI.

Trident, 21. oktobra. Iz Vičence se poroča, da sta dva italijanska orožnika naletela na italijanskih tleh pri Porta Udina na dva avstrijska orožnika, katerima sta napovedala aretacijo. Eden izmed avstrijskih orožnikov je pobegnil, drugi pa je moral iti z italijanskima svojima tovarišema v Asiago, kjer so ga kmalu zopet izpustile italijanske oblasti, ker se je dokazalo, da sta orožnika po pomoti zašla na italijanska tla.

ITALIJANSKI VELEIZDAJNIKI PRED SODIŠČEM.

Trident, 21. oktobra. Predsednik tridentske odvetniške zbornice dr. Va-

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Konec.)

Odnegli so truplo v hišo in se posvetovali, kaj je storiti. Ko so se o tem razgovarjali, nekdo na vrata potrka.

Štefan je šel gledat in se kmalu vrnil.

»Kdo je bil?« vpraša Mark.

»Nek mlad človek, ki je rekel, da mu je njegov gospodar aleksandrijski trgovec Demetrij naročil, da naj odda prav o tej uri neko pismo. Tukaj je pismo.«

»Aleksandrijski trgovec Demetrij«, je rekel, ko ga je pogledal. »Pod tem imenom je Kaleb živel v Rimu!«

»Prečitaj pismo«, je rekel Ciril.

Mark je prerezal svilo, ulomil pečat in čital:

»Plemenitemu Marku:

Mnogo krivic sem ti napravil v življenju in tudi skušal, da bi te umrtil. Zvedel sem pa, da je Domicijan, ki te še hujše sovraži nego jaz, skoval zaroto, da te umori na pragu

tvoje lastne hiše, ko se vrneš iz ječe. Zato mi je prišla misel, da bi lahko nekoliko popravil krivo prisego, vsled katere si izgubil svojo vojaško čast, dasi sem vedel, da ga ni pogumnejšega vojaka od tebe. Ogrnil sem plašč, kakor jih nosite rimski stotniki in šel sem, da obiščem palačo »srečnega« Marka. Tu se morda zopet srečava, ti živ, jaz mrtve. Prejel sem udarec, ki je bil tebi namenjen. Vendar ne žaluj za menoj, Mark, tudi ne govori o meni, da sem bil velikodušen in plemenit, ker sem te rešil smrti, kajti Mirijam je mrtva in jaz, ki sem celo življenje hodil za njo, ji hočem slediti tudi v smrti v nadi, da najdem tam lepšo srečo pri njej, ako ne, pa vsaj pozabljenje. Ti, ki boš še živel, moraš izpiti še gorko kupo britkih spominov. — Ker sem moral umreti, sem želel, da bi se zgodilo v očitnem boju s teboj, toda usoda, ki mi je dala bogastva, vendar ne prave naklonjenosti, me je določila za bodala morilcev, ki so iskala tvojega srca. Ti ostaneš še tukaj, jaz pa odhajam k Mirijam. Čemu bi godrnjal nad potjo? Mark, zdrav!

Kaleb.»

»Pisano v Rimu na večer moje smrti.«

»Dober človek in slab«, je rekel Mark, ko je prečital pismo. »Vedi, oče,

da sem sedaj še bolj ljubosumen nanj, kakor kedaj v življenju. Ako bi ne bilo radi tebe, tvojih naukov«, je pristavil osorno, »bi me bil tudi našel mrtvega.«

»Molči s svojim paganskim govorjenjem!« pokara ga škof. »Mar je dežela duhov taka, kakor jo popisujejo vaši pesniki in mar občujejo mrtvi med seboj strastveni, kakor ljudje na zemlji? Vendar«, je pristavil bolj mlo, »ne smem te grajati, ko si kakor ta ubogi Jud od svojih otroških let taval v zmotah in praznoverstvu. Ne boj se ga kot tekmeča na nebeških poljanah, prijatelj Mark, tam ni nobene poroke, in tudi ne misli, da more samoumor pomagati človeku. Kaj bode konec vsega tega, se še ne ve, prepričan pa sem, da oni Kaleb ničesar ne pridobi s tem, da je hitel v smrt, razun, ako je morebiti storil iz plemenitejših nagibov, kakor pravi in kar jaz tudi verujem.«

»Mogoče, da bo tako«, odgovori Mark, »dasi mi ni prav v tolažbo, ako drug človek zame umrje. Raje bi imel, ako bi me bil prepustil moji usodi.«

»Kakor se je Bogu vzbujilo, tako se je zgodilo«, odvrne Ciril in vzdihne. »Sedaj se pobrigajmo za druge stvari, kajti čas hiti in meni se dozdeva, da bi bilo zelo dobro zate, ako zapustiš Rim, predno Domicijan zve, da je bil mesto Marka umorjen Kaleb.«

Skoro trije meseci so pretekli, ko je na večer ravno, ko je solnce zahajalo za božjo milost, neka ladja počasi vozila v aleksandrijsko pristanišče in se usidrala ravno, ko je luč iz Fara razsvetlila morje. Njena vožnja je bila huda in težavna in cele tedne je morala med potom čakati v raznih lukah. Skoro ji je že začelo primanjkovati živeža in vode in uprav zadnji čas je dospela v luko, kamor je bila namenjena. V mali kajiti na prednjem delu ladje so se goreče zahvaljevali za srečno dovršitev vožnje škof Ciril, Rimljan Mark in več drugih kristjanov, ki so bili na ladji. Ker je bilo že prepozno, da bi se še tisto noč podali na suho, so ostali na krovu, sloneli ob ograji in željno gledali proti obrežju, kjer se je svetilo na tisoče luči iz velikega mesta. Blizu njih, komaj streljaj daleč, je počivala druga ladja. Ko so zrl tja, so naenkrat začuli petje, ki se je čulo iz krova in se razlegalo po mirni gladini pristanišča. V začetku so malomarno poslušali to petje, a kmalu so se zanj bolj zanimali.

»To ni mornarska pesem«, je rekel Mark.

»Ne«, odgovori Ciril, »to je krščanska himna, ki mi je dobro znana.«

»Potem«, je dejal Mark, »mora biti

Ientin Perathoner se je izjavil, da je pripravljen zastopati Colpija in njegove sodelavce v dunajskem procesu, ki se bo v kratkem vršil. V kakih 10 in 15 dnevih bo oddal generalni štab dunajskega deželne sodišča svoje mnenje o dokumentih, ki so bili zaplenjeni pri obtožencih, nakar se bo določil dan za končno razpravo.

Deželni zbor kranjski.

XXIX. seja dne 21. oktobra.

Današnje sejo odpravi deželni glavar ob pol 11. dopoldne. Opravičila sta svojo odsotnost poslanca dr. Pegan in dr. Triller.

Vložen je

samostalni predlog

poslanca Mandlja in tovarišev, da se ustanovi mesto živinozdravnika skupno za sodna okraja Višnjagora in Žužemberk.

Z ozirom na razvito živinorejo v omenjenih sodnih okrajih in pa z ozirom na oddaljenost živinozdravnikov, predlagamo: Visoki deželni zbor skleni: Ustanovi se za sodna okraja Višnjagora in Žužemberk eno mesto deželnega živinozdravnika.

Nujni predlog g. poslanca Lenarčiča in tovarišev glede izvolitve zastopnikov v deželni železniški svet.

(Poročevalec Jaklič.)

Upravni svet predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da izdela organizacijski statut deželnega železniškega sveta sedanjim razmeram primerno in ga predloži deželnemu zboru v potrjevanje.

Sprejeto.

Nujni predlog poslanca dr. Zajca in tovarišev glede reorganizacije c. kr. dež. zdravstvenega sveta.

(Poročevalec Jaklič.)

Deželni zbor skleni: 1. C. kr. vlada se pozivlja, da reorganizuje c. kr. deželni zdravstveni svet vojvodinje Kranjske tako, da v smislu zakona z dne 30. aprila 1870, drž. zak. št. 68 zviša število članov te korporacije na šest. 2. Pri imenovanju udov v c. kr. zdravstveni svet se vlada oziroma na razne stroke zdravstva in pa na narodno pretežje slovenskega prebivalstva dežele.

Poročevalec bica sestavo c. kr. deželnega zdravstvenega sveta, ki je v deželi, koje prebivalstvo je po ogromni večini slovensko, sestavljen po veliki večini iz nemških članov.

Nemška miroljubnost.

Proti govori grof Barbo, kateremu se ta predlog zdi demonstracija. Pozivlja vlado, da se izjavi. Proti prvi točki ravno ni. Všeč mu pa seveda ni drugi del, ker se strokovnozdravniške organizacije ne sme z narodnega stališča presojati. (Dr. Krek: Kaj pa vaš Volksrat?) On je za nacionalni mir. (Klici: Kaj pa na Koroškem in Štajerskem?)

Krek.

Najprej konstatiram, da ni dežele v naši monarhiji, kjer bi bil narodnostni mir tako lahko mogoč kot pri nas. Na-

rodnostni mir bo popolnoma dosežen, če bodo Nemci delali politiko v tem smislu in tej smeri. Nikjer se ni izvršil noben korak, ki bi pomenil kako atako v posest nemške narodnosti, nikjer se ni od naše strani poizkušalo, da bi se nedrago z nemilim vračalo, da bi se s kakimi represalijami zoper nemško narodnost nastopilo. Kako se je mogel predzniti grof Barbo nam očitati »Vorstösse!« V naši deželi je še mnogo korporacij, kjer ni razmerja, ki bi odgovarjalo narodnostnemu značaju dežele. Naša dolžnost je najlože razložena, če se oziroma na delovanje nemške politike. Nemški Freisinn je tisti, ki se ne more nikjer povzpeti do višjega stališča kakor je šovinistično. Mi smo dolžni stopnjo za stopnjo izvojevati v vseh korporacijah v naši deželi večino Slovincem. Nemški šovinizem upije, da je na jugu nemška kultura, katero so Slovenci po nasilju potlačili — s to lažjo se pita. Če to dopustimo, da pustimo take korporacije Nemcem, dajemo temu nemškemu šovinizmu hrane, da laže dalje! To ne gre in zato bomo za ta pameten in potreben predlog glasovali. (Odobranje.)

Baron Schwarz.

Kar se tiče pomnožitve članov, o tem se lahko razpravlja. Toda nagibi predloga niso stvarnega, ampak političnega pomena. Deželni zdravstveni svet pa nima političnega značaja, ampak strokoven. Zapisniki deželnega zdravstva služijo le za informacijo vlade in ministrstva. Taji, da bi v deželnem zdravstvenem svetu vladal samo nemški jezik. Vsak lahko govori, kakor hoče. (Zajc: To bi bilo žalostno, če bi ne smel!) Brani Zupanca.

Barbo

odgovarja odgovarja Kreku, češ da on ni šovinizem in odločno protestuje proti temu.

Dr. Zajc.

Od vseh članov izvoljeni predsednik c. kr. deželnega zdravstvenega sveta je kratkoma odklonil predlog slovenskega poslovanja in ga ni dal niti na glasovanje! Če bi se bilo to kakemu Nemcu zgodilo, donelo bi od Belta do Adrije! (Tako je!) Javnost hočemo opozoriti, kako se nemški šovinizem pase povsod, kjer le količkaj more. Grof Barbo je preslišal gotovo moje svoječasno utemeljevanje. Moj predlog ni demonstracijskega značaja. Jaz sem dokazal, da je zdravstveni svet potreben stvarne, strokovne reforme. Zdravstveni svet je tako organiziran, da niti najmenj ne odgovarja zdravstvenemu napredku. Vlada je sama pred tremi leti priznala, da je zdravstveni svet zastarel — zato je imenovala izvenrednega člana v to korporacijo. Epidemiologija in bakteriologija v tej korporaciji ni zastopana. Kolero imamo v Evropi. Ali ji je naš dež. zdravstveni svet kos? Grof Barbo je našteval različna imena zdravnikov, ki so njegovemu nemškemu srcu ljubi. **Odločno zavračam v imenu vseh slovenskih zdravnikov tako insinucijo,** kakor da ni med njimi ne bilo moč, zmognih delovati v zdravstvenem svetu! Vlada teh moč ni videla! G. deželnemu predsedniku ne

zamerim, da je branil referenta — to je njegova dolžnost — tega pa ni mogel ovreči, da je predsednik ravnal nepravilno. Gospod baron Schwarz je pozabil povedati, da je med člani, ki jih je vlada imenovala, samo eden Slovenec. Jaz pravim, da bi se našlo tudi med Slovenci specialiste, ne samo med Nemci. Predlog odseka meri samo na to, da se popravi ta krivica. Državni zbor se bo bavil s kužno - obrambnim zakonom, ustvaril bo najbrže nov zdravstven zakon. Zato moramo imeti zdravstven svet, ki bo odgovarjal modernim zdravstvenim razmeram. Vlado pozivljamo, da ukrene potrebno, da se naš predlog udeleži. (Ploskanje.)

Novak

izjavlja v imenu liberalne stranke, da bodo liberalni poslanci za predlog glasovali.

Pri glasovanju se predlog sprejme z vsemi slovenskimi glasovi zbornice.

Nujni predlog poslanca Matjašiča in tovarišev v zadevi pomočne akcije za vinogradnike.

(Poročevalec Košak.)

Upravni odsek predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da se obrne do vlade s pozivom: 1. Da ista odloži iztirjanje brezobrestnih posojil, ki so bila izplačana za nasaditev opustošenih vinogradov, za dve leti ali vsaj za eno leto. 2. Da ista odpiše zemljiški davek in da dá izdatno podporo prizadetim vinogradnikom, da se jim omogoči nabaviti vkorenjene trte, umetna gnojila, modro galico in žveplo.

Matjašič.

Pri debati govori poslanec Matjašič. Slika bedo vinogradništva. Če bi se bil sprejel Novakov predlog za neomejen uvoz živine, bi bil naš kmet še pri živinoreji udarjen. Hvalabogu, da nismo mi taki prijatelji kmetov, da bi bili ta predlog sprejeli. Kmet je steber države in dežele. **Od ranega jutra do poznega večera se kmet muči za vse stanovce.** Zato mu je nujna pomoč potrebna. Kakšne so danes razmere na deželi? 60 h so dajali svojčas kmeti dninarju, danes jih stane 2 K in več! Osrednja vlada prisloži našemu kmetu na pomoč! To bo v korist ne samo kmetu, ampak celi državi. (Odobranje.)

Dular pojasnjuje veliko škodo na krompirju in trti na Dolenjskem, Perharc opisuje elementarne neizgode, zlasti točo, v vipavski dolini. Pridelka bo dve tretjini manj. Priporoča predlog.

Predlog se z vsemi glasovi zbornice sprejme.

Prošnja županstva občine Račna za razširjenje tamošnjih požiravnikov.

(Poročevalec Povše.)

Prošnja je uvaževanja vredna ter se izroča deželnemu odboru z naročilom, da po deželnem stavbenem uradu da iztrebiti glavna požiravnika ter v to tudi interese k primernemu prispevku pritegne ter občino zaveže, da pravomočno zagotovi vsakoletno redno iztrebljenje oziroma vzdrževanje naprave v dobrem stanju.

Poročevalec opozarja na to, kako se že dobrih trideset let to vprašanje obravnava in kako prebivalstvo trpi pod temi povodnjami. Obširno opisuje velikansko škodo, ki jo naredi voda, ki pobere časih tudi živino in stoji po tedne in mesece, da je nemogoče delati.

Pri debati se oglasi Košak, ki opozarja na uravnavo Šenturšice ondi in priporoča, da se predlog odseka sprejme in morda še to jesen začne.

Mandelj opozarja na to, da so regulacije v Račni oškodovale Lučencem. Sicer pa zdaj povodnji delajo tudi v Račni večje škode, odkar se je reguliralo. Predlaga dodatek: Deželnemu odboru se naroča študirati, so-li te vode v zvezi ali ne.

Dr. Šusteršič.

Račna je ena najrevnejših občin v deželi in zato najtopleje priporočam, da se dela loti takoj, da bo še pred pomladjo izvršeno. Občina je ravnozda v tako žalostnem položaju, **da se od nje ne morejo zahtevati prispevki.** Gospod Mandelj pa za svojo trditve glede regulacije nima nobene tehnične podlage. Stališče naše stranke je, **da se vse, kar je nujno potrebno, naredi po možnosti.** Za Mandeljev predlog bom glasoval, ampak s pridržkom glede njegovih izjavljanj glede tega, da regulacije Račne škodujejo Lučencem. Tega ne vem, ampak oboji so potrebni, da se ozira nanje in jim pomaga. Stavljam tudi resolucijo, da se deželni odbor pozivlja, da se zanima tudi za uravnavo Šenturšice in bližnjih potokov in takoj začne s tozadevnimi tehničnimi deli.

Mandelj zagovarja svoje mnenje. Dimnik opisuje, kako so Ra-

na tudi iztrebljenje in reguliranje Šenturšice.

Poročevalec pravi, da je Račencem na vsak način treba pomagati, kar pa se tiče Mandljevih izjavljanj, to ne spada zdaj sem — za to je treba obširnih študij.

Pri glasovanju se sprejme 1. odsek predlog, 2. resolucija Mandljeva, 3. resolucija dr. Šusteršiča z vsemi glasovi zbornice.

O prošnji občine Dragatuš za uravnavo potokov Turnišča, Nerajčica, in Lahina.

Upravni odsek predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da odredi ogled teh potokov po tehniki in ako dožene oziroma osigura tudi prispevanje interesentov k pokritju troškov, izdela v to potrebni načrt.

Pri debati se oglasi Matjašič, ki priporoča predlog.

Sprejeto.

Prodaja čipk.

Prošnja katoliškega političnega društva za idrijski okraj radi prodaje čipk se je na predlog upravnega odseka odstopila deželnemu odboru, da stori potrebne korake v smislu prošnje. Pri tej priliki je govoril Gangl, da se mora čuvati interese trgovcev. Krepko je govoril dr. Krek. Govoril je tudi poslanec Perharc. Predlog upravnega odseka se je sprejel proti liberalnim glasovom. O tej debati več jutri.

Prošnja občine Žilce pri št. Vidu za povzemanje podpore za cestno preložitve Begunje - št. Vid.

(Poročevalec Schollmayer-Lichtenberg.)

Poročilo je sestavljeno nemško. (Naše mnenje je, da bi g. poročevalec, čeprav je član nemškega veleposestva, sestavil svoje poročilo tudi slovensko, da bi mogli o njem poročati. Opomba uredništva.)

Pri debati se oglasi Drobnič, ki poudarja važnost prošnje in jo priporoča. Priporoča jo toploti tudi Kobal. Žilce imajo edino dohodek od gozdov, zato treba poskrbeti zanje glede ceste. Sicer pa počakajmo, da pride na vrsto novi cestni zakon, ki bo itak te razmere temeljito izboljšal.

Odsek predlog se sprejme.

Načrt novega zakona o varstvu planinskega cvetja.

(Poročevalec Piber.)

Upravni odsek se je posvetoval o načrtu novega zakona o varstvu planinskega cvetja, kakršnega predlaga dež. odbor. Upravni odsek je mnenja, da bi načrt zakona vsekakor ustrezal svojemu namenu, vendar šele potem, če se prebivalstvo pouči o potrebi varstva planinskega cvetja. Pridržuje si ustno utemeljevanje predlaga upravni odsek: 1. Načrt zakona o varstvu planinskih cvetic se za zdaj vrne deželnemu odboru. 2. Deželnemu odboru se naroča, da s primernim poukom prebivalstvo opozori na kranjsko planinsko floro in jo njegovemu varstvu toplo priporoča. V to svrhu naj razdeli med ljudske in napredovalne šole in prizadeta društva podobe o planinskih cvetkah in naj povzroči, da bode učiteljsko osebje mladino poučevalo o planinski flori in o potrebi njenega varstva. Za nabavo takih podob se dovoli deželnemu odboru kredit 500 K. 3. Deželni odbor naj poskrbi, da bodo vse javne straže, kakor orožniki, poljski gozdni in lovski čuvaji, cestni nadzorniki in drugo javno osebje že zdaj v okviru svojega delokroga vplivali na izdatno varstvo onih znamenitih planinskih cvetic, ki se najbolj uničujejo. 4. Deželni odbor naj s poučnimi okrožnicami in javno nabitimi razglasi posameznim posestnikom in gorskim vodnikom že sedaj toplo priporoča, da na svojem ozemlju, oziroma v svojem delokrogu skrbijo kolikor mogoče za varstvo planinskih cvetk.

Poročevalec obširno in strokovnjsko utemeljuje svoj predlog.

Pri debati govori grof Barbo, ki se izjavi proti temu, da bi se od deželnega odbora predlagani zakon še ne sprejel, ampak se preje šele ljudstvo poučilo in javne faktorje pozvalo, da skrbijo, kolikor morejo, za varstvo cvetja. Predlaga, naj se zakon o varstvu planinske flore odseku vrne, da o njem vnovič poroča.

Dr. Tavčar je tudi proti in se zopet hudo razburja ter očita večini, da dela preveč »vicov« pri tej reči. Kar se tiče zakona, ni preprosto ljudstvo, ki cvetlice poškode, ampak turisti. (Dr. Šusteršič: To je res!) Se pridruži predlogu grofa Barbo.

Poročevalec zagovarja sklep odsekov; zakon, ne da bi se ljudstvo poučilo, bi bil proti ljudstvu in zato ga za zdaj še ne moremo skleniti. Treba prej pouka, da ne bo šikan.

Pri glasovanju se sprejme predlog odsekov z glasovi S. L. S.

ona ladja last kristjanov, sicer bi se ne upali peti te pesmi. Noč je mirna, stopimo v čoln in obiščimo jih. Žejem sem in oni ljudje imajo gotovo pitne vode.

»Ako želiš, pojdimo,« reče Ciril. »Tam bomo poleg vode dobili tudi raznih novic.«

Ko se je čoln približal ladji, zakliče častnik:

»Znamenje?«

»Znamenje križa,« odgovori Ciril. »Slišali smo vašo himno. Iz Rima smo.«

Nato so spustili iz ladje lestvo na vrhove in častnik jim je naročil, da jo pritrdijo in pridejo na krov.

Splezali so na ladjo in poiskali kapitana. V zadnjem delu ladje, ki je bil razsvetljen, je stala pevka, ki je pela himno z zvonkim glasom, ostali izmed družbe pa so jo spremljali v zboru.

»Od mrtvih sem vstal,«

je pela pevka in v tem glasu je bilo nekaj tako presunljivega, da je segel Marku globoko v srce — bil je glas, ki se mu je zdel znan.

Ob strani Cirila je splezal čez klopi. Ker je pri tem napravil precej ropota, obrne se pevka in preneha s petjem. Nato stopi iz sence pred svetilko, ki razsvetli njen obraz. Ker pa je Mark obstal in je bilo vse mirno, je zopet zapela:

»O vi, verni, od mrtvih sem vstal!«

»Glej, glej!« je rekel Mark prestrašen in se oprijemal Cirilove roke. »Glej! To je Mirijam ali pa njen duh!«

Na rahlo stopi Mark iz sence na svetlo in tedaj se pevka ozre nanj, pesem preneha, začuje se glasen krik in

pevka, ki je spoznala Marka, se nezavestna zgrudi na krov.

Naša povest je pri kraju. Pozneje so zvedeli, da poročilo o potopu ladje Luna, ki je dospelo v Rim, ni bilo resnično in da se je potopila neka druga ladja, na kateri je bil oni mornar, ki se je rešil, ki pa je prej tudi služil na ladji Luna. Odtod se je raznesla napačna vest. Tudi Luna se je morala hudo boriti z viharji, toda po spretnosti kapitana Hektorja je, četudi pokvarjena, srečno dospela v pristanišče, kjer je našla zavetje. Ugoden veter jih je naposled pripeljal v Aleksandrijo, kamor so dospeli samo dva dni pred Markovo ladjo.

Predno so se ločili v oni srečni noči, so si povedali vse svoje dogodke. Mirijam je izvedela, kako je Kaleb držal dano ji obljubo. Izvedela je tudi, kako se je zgodilo, da je Ciril rešil Marka smrti in ga krstil. Obadva je močno veselilo v poznejših letih, ko sta se spomnila, da je Mark to storil tedaj, ko je menil, da je Mirijam mrtva zanj. Sedaj ni mogel nikdo reči, da je spremenil svojo vero zato, da bi si pridobil njo za ženo.

Krasno je vzhajalo solnce drugo jutro po srečnem sestanku. Na ladji so na vse zgodaj napravili lep oltarček in tam je opravil škof Ciril sveto mašo in obepem poročil Marka in Mirijam. Za pričo sta bila Gal in kapitan, sivolasa Nehušta pa je stala ob strani, jokala je od veselja in prosila božjega in materinega blagoslova ženinu in nevesti.

Prošnja županstva občine Mošnje za preložitve klanca na državni cesti od potoka Piračica do Malega Dobrega Polja.

Poročevalec Piber.

Upravni odsek predlaga: Prošnja županstva občine Mošnje radi preložitve klanca na državni cesti od potoka Piračica do Malega Dobrega Polja se izroči deželnemu odboru, da se obrne na vladu s tehnično utemeljeno obrazložitvijo in nujnim pozivom, da ta nevarni klanec čim prej preloži in tako nevarnost odpravi.

Se sprejme.

Nato se seja prekine do petih popoldne. Popoldne pride na vrsto novi cestni zakon, pri katerem se utegne debata do noči zavleči.

Dnevne novice.

— **Čestitka koroških Slovencev S. L. S.** Iz Celovca je dobil dr. Šusteršič naslednjo brzojavko: Stranki in novemu poslancu na sijajni zmagi iskrene čestitke! Dr. Brejc.

+ **Nekdo hoče vodo delati.** »Agramer Tagblatt« z dne 20. t. m. se peča v daljšem sestavku s »Slovenčevim« člankom: »Slovenska politika v Avstriji« in članek dr. Šusteršiču podtika. Izvajanja mu niso všeč, češ, da so premalo jasna in da je analogija med sudetskimi Nemci in alpskimi Slovenci šepava; takoj nato pa prizna, da se v avstrijskem »svetu odvisnosti« sploh ne da nobeno vprašanje ločiti od drugega. »Vendar pa še ne sledi iz tega« — tako moč dalje pravi, »da bi se Čehi odrekli svojim željam, znižali svoje zahteve in žrtvovali svoje koristi in tako Slovincem bolj olajšali. Kaj drugega pa je hotel člankar reči, z besedami, — kdor dela zgolj češko politiko — škoduje sam sebi.« Mimogrede povedano, tisti člankar ni bil dr. Šusteršič. Mož, ki je tisti članek v »Agramer Tagblatt« napisal, ni prav velik prijatelj jasnosti in logike, ker bi drugače ne mešal »Slovenčevih« besedi, ki so za pametnega človeka popolnoma jasne in ki jim mora vsak pameten Jugoslovian in Čeh iz srca pritrditi. Mi nismo trdili, da se morajo Čehi svojim zahtevam odreči, ampak da so ozirni Čehov na Jugoslovane Čehom samim v veliko korist, ker morajo na ta način Nemci na dve strani svojo moč deliti in njih moč slabiti, kar pa Čehom samim v prid pride v rešitvi češko - nemškega vprašanja. Nedavno je »Agr. Tagblatt« na istem mestu hvalil hofrata Ploja, češ, da je prav dobro prijel Čehi, ki hočejo Jugoslovane na cedilu pustiti, danes pa istotam naravnost Čehi odgovarja, ako bi kaj za Slovence žrtvovali hoteli. Taka pisava sama sebi laže. Mi pa dobro vemo, da dotičnik naš članek dobro razume, in da ni tako naiven, kakor se dela, pač pa bi rad vladi na ljubo vodo skalil. Toda, vsaj se že davno poznamo, gospod dvorni svetnik!

+ **Radovedna »Soča«.** Tudi goriška »Soča« je napisala članek proti Ploju. Naposled pa »Soča« vprašuje: »Kaj poredce »Zveza južnih Slavov«?«

+ **»Rdeči Prapor«** se je povzpел jako visoko: norčuje se iz žrtv portugalskih revolucionarjev. Na to odgovarjati bi ponižalo vsakega poštenega človeka, zato gremo mimo tega izbruh socialnodemokratske sirovosti. Le to hočemo povedati »Praporju«, čemu se tako silno jezi na »Slovenca«: ker v socialnodemokratski stranki na vseh koncih in krajih poka in ker za svoje liste ne spravijo niti toliko bravev skupaj, da bi jih mogli pošteno plačati, vsled česar mora »Prapor« romati iz ene tiskarne v drugo, kjer ga en čas tiskajo iz usmiljenja, potem pa vun vržejo. Še ni dolgo — pri zadnjih volitvah v kranjski deželni zbor — se je »Prapor« širokoustil, kako bo zdaj, ko je izginila liberalna stranka, ostala samo še S. L. S. in socialnodemokratska, slednja pa bo S. L. S. v enem ali k večjem dveh letih pozobala. Zdaj pa se kaže ravno nasprotno in ljudi, ki bi našim rdečkarjem verjeli, je vedno manj. Odtod jeza in vsajanje »Rdečega Praporja«, ki naj bo zadovoljen, da se sploh še dobi kje papir, na katerem se tiska.

— **Zasedanje dalmatinskega deželnega zbora** je docela neplodno. Čas se zabija z malenkostmi in akademskimi razpravami; resničnega, za ljudstvo koristnega dela se še ni prav nič storilo. Zato je med vsem prebivalstvom zavladala velika nevolja proti Hrvaški stranki, ki ima večino in bi morala skrbeti za plodnost deželnega zbora. Toda tisti, ki so volili sedanjo deželnozborsko večino, nimajo nobene pravice do pritoževanja, kajti Hrvaška stranka je liberalna, liberalizem pa je v svojem bistvu gnil in neploden ter po-

polnoma nesposoben za ljudsko delo. To je dandanes z neštetiimi zgledi in dokazi podprta resnica, ki bi jo lahko tudi v Dalmaciji že poznali. Zato bodo napravili le udarec v vodo oni, ki groze, da razbijejo Hrvaško stranko in ustanove novo liberalno zmerno stranko. Upajmo, da vsi poštenei hrvaški elementi uvidijo, da je pravo ljudsko delo mogoče edinole na krščanskem demokratičnem temelju in se združijo v Stranki prava.

— **Poroka.** G. Anton Fakin, nadučitelj v Kostanjevici, se je poročil dne 20. t. m. z g. Marico Črnigojevo iz Dobrave v Vipavski dolini.

— **Zgodovino mesta Belgrad** je po naročilu belgrajskega občinskega zastopa začel pisati znani srbski pisatelj Štefanović Vilovski. Delo izide kasneje tudi v francoskem in nemškem jeziku.

— **Zagrebski občinski svet** je v svoji seji dne 18. t. m. odvzel mandat občinskemu odborniku Hrustiću in ga vrh tega kaznil s 50 K globe samo radi tega, ker ni prišel k volitvi župana in se tudi ni opravičil.

— **Imuniteta hrvaških poslancev.** Hrvaška deželna vlada je 19. septembra t. l. na vsa hrvaška sodišča izdala naredbo, da imajo v kazenskih zadevah zahtevati izročitev hrvaških poslancev v ogrskem državnem zboru edino le od hrvaškega sabora, ne pa, kakor pod prejšnjo vlado, tudi od ogrske zbornice. Kakor je namreč znano, voli državnozborske delegate sabor izmed sebe. Stvar bi bila na prvi pogled čisto pravilna, ima pa vendar svojo Ahilovo peto. Vprašanje je namreč, kako vlada misli o imuniteti hrvaških državnozborskih delegatov za slučaj, kadar ni hrvaškega sabora, kakor n. pr. ravno sedaj. § 34. hrvaško - ogrske nagodbe namreč določa, da ostane državnozborski mandat hrvaških delegatov toliko časa pravovojen, dokler novoizvoljeni sabor ne izvoli nove delegacije. Kako pa je med tem časom — od razpustitve starega do izvolitve novega sabora — z imuniteto državnozborskih delegatov, ostane po gori navedeni odredbi hrvaške vlade dvomno in bi se lahko zgodilo, da bi ob volivnem boju posebno agilne, vladi neljube poslance potaknili po zaporih. Česa pa si Khuen ne upa! No, Hrvatje se nadjajo, da je vladno odredbo razumeti edinole tako, da ostane imuniteta nedotaknjena dokler novi sabor ne izvoli nove delegacije, oziroma dovoli izročitev.

— **Višnjegorsko gasilno društvo** obhaja v nedeljo 23. oktobra 1910, 25letnico svojega obstanka s sledečim sporedom: 1. Ob pol deseti uri sveta maša v mestni cerkvi. 2. po maši odlikovanje s kolajnami šesterih članov pred gasilno shrambo. 3. Odlikovanje z diplomom I. Škerbinca in govor. 4. Ob pol eni uri banket pri Andrej Turku.

— **Voz se je nanj prebrnil.** Užitkar Janez Zevnik iz Velikih Lipljen, je z volom peljal prazni voz na njivo. Ker je deska na vozu zdrčala na vola, se je tega vol ustrašil in zbežal. Pri tem se je voz prevrnil na Zevnika ter ga smrtnonevarno poškodoval.

— **Nezgođe ne počivajo.** Černič Stanko, 8 let star, sprevednikov sin, je pri obisku sorodnikov brez vednosti starišev splezal na kostanjevo drevo, pri tem pa padel s kostanja in si zlomil desno roko. — Tovarniški delavec Vincenc Fink je v tovarni v Vevčah padel pri delu v kanal in se smrtnonevarno poškodoval na glavi in životu. — Janez Kušar, poljski dninar, je pomagal na Šujci sosedu les nakladati, pri tem mu je pa padel hlod na levo nogo in mu jo zlomil. — Občinski ubožec France Kržič je v Borovnici o priliki, ko je šel na kozolec po seno, padel 4 metre višočine in si v rami pohabil levo roko.

— **V kočijo zagnal kamen.** Delavec Franc Krnc iz Goč je te dni v gostilni Avgusta Kuharja sitnaril. Iztirali so ga na prosto, nakar je iz jeze pred tovarniškim poslopjem v kočijo, v kateri so se nahajali tovarniški vodja, en uradnik in tega soproga, vrzel dva in pol kilograma težki kamen in kočijo poškodoval. Storičca se zasleduje.

— **Ban Tomašić agitira s hrvaškim deficitom.** V skupnem proračunu za Ogrsko za l. 1911 se je za hrvaško stran pokazal primanjkljaj dveh milijonov kron. Ta primanjkljaj je Ogrska vzela neki na svoje rame in dala banu nalog, da to izrabi v volivni agitaciji za svoje t. j. mažarske vladne kandidate. Takoj so uradne »Narodne Novine« udarile na veliki boben in pozvale Hrvate, naj kleče zahvalijo velikodušno postopanje Ogrske, zahvalijo iz dna ponižnega srca, to se pravi: z volivnim listkom v roki Sedaj je pa veliko vprašanje, ali so računi, ki izkazujejo 2 milijona K primanjkljaja, pravilni in odgovarjajo resnici ali pa se je ta deficit umetno napravil samo zato, da more mažarska vlada v očigled volitvam nasproti Hr-

vaški fingirati »bratsko postopanje«. Hrvaški listi splošno izražajo dvom nad istinitostjo deficita in odločno zavračajo nerodno Tomašičevo izrabljanje te stvari v volivne svrhe.

— **Slovenska narodna pesem.** Od naučnega ministrstva imenovani odbor za zbiranje slovenskih narodnih pesmi je imel 13. t. m. v Ljubljani sejo, v kateri je bilo naznanjeno, da je doslej nabranih 7256 narodnih slovenskih pesmi, in sicer z melodijami in tekstom.

— **V konkurzu** je trgovina Franc Lajovic in sinovi v Litiji.

— **Kolera na Hrvaškem.** Upanje, da zaduše v Osjeku kolero se je izjalovilo. Obbolelo je namreč na kolero zopet 13 oseb. Kolera je tudi v Petrovaradinu, Lačarku, Krčedinu. Zelo so bili razburjeni včeraj zjutraj na zagrebški postaji, državni kolodvor. Došel je namreč ovoj z dejekti nekega bolnika. Ko so kartirali ovoj, so zapazili, da nekaj kaplja iz ovoja in so mislili, da se je steklenica razbila. Ovoj so takoj izolirali in dognali, da je steklenica cela. Kapljal je le sublimat na tančico, v katero je bila zavita steklenica.

— **Umrli** je avstro-ogrski poslanik v Parizu grof Khevenhüller.

Štaterske novice.

§ **Žandarji stražijo šulferajn.** V Ceršaku ob Muri zida Šulverein novo nemško šolo. Ker je ta šola popolnoma nepotrebna, se je ljudstvo z malo izjemo dvignilo kot en moč proti drzni nanki šulvereinov. Vendar vse se je vršilo v mejah dostojnosti in niti nobeno oko postave ni moglo najti dlake v jajcu. Nemški listi, pred vsem »Marburger Zeitung«, »Grazer Tagblatt« in »Tagespost« in seveda tudi ptujski »Štajerc« so zagnali grozen vik in krik, da so Nemci, posebno zidarji in delavci pri stavbi v smrtni nevarnosti, da jih Slovenci ne pobijejo. Širile so se govorice, ki so zašle seveda tudi v nemške liste, da bodo Slovenci požgali šulferajnovcem hiše itd. Mariborsko okrajno glavarstvo je nasledlo na ta poročila in je verjelo lažem teh listov in je poslalo takoj orožniško asistenco za šulferajnovce v Ceršak. In tako morajo ubogi orožniki čuvati naše »patriotične« Nemce in v dolgočasnih nočnih urah se zabavati s poslušanjem sovinega skovikanja in šumljanjem valov Mure. Čudno skrb imajo vladni organi za prusofilske protestantske šulferajnovce in šudmar-kovce.

§ **Štajerc na — lovu.** Slovenski obrtniki in trgovci, ki inserirajo v slovenskih listih, so dobili zadnje dni od Štajerca v Ptuj ponudbe za inseriranje. V teh ofertih se Štajerc hvali, da je on na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem najbolj razširjen in priljubljen ljudski list. Večje budalosti in bolj gorostasne laži si še noben žid ne upa zapisati. »Štajerc« je na deželi že skoraj popolnoma izginil. Vzdržujejo ga le še edino trgovci in obrtniki nemčurji, »šudmarka« in nemški Volksrat. Nek celjski narodni obrtnik je odločno zavrnil »Štajerčev« ponudbo. Naj store tako vsi naši ljudje. Zakaj bi naj Slovenci podpirali list, ki je največji lažnjivec in nesramnež na Sloven-skem. Tudi cene inseratov ima za štirikrat večje kot slovenski listi. Pozor torej!

§ **»Štajerčeva« vsiljivost.** V Ceršaku ob Muri je pretečen teden znani nemčurski nadučitelj Breznik, ki je moral iti nedavno v pokoj, trosil »Štajerčev«. Vsaki številki je bila priložena ena smodka. Na ta način je skušal bodoči nadučitelj nemške šole v Ceršaku si pridobiti simpatije ljudstva, a se je kruto zmotil. Še sramotno bo moral ubogi Breznik, ki pobira šulferajnovce judežev groše, pobrati svoja šila in kopta in iti še dalje kot 5 km s trebuhom za kruhom.

§ **Lepi vzgojitelj otrok.** Kaka morala vlada tam, kjer se enkrat vgnezi šulferajn, imamo lep vzgled v Ceršaku. Oni renegat, ki je dal svojo hišo v najem šulferajnu, je imel v reji nekega dunajskega otroka. A moč je tako skrbno vzgajal svoje in dotičnega otroka, da je orožništvo dobilo nalog s silo odpeljati deklico. Prišel je torej z Dunaja sluga od magistrata in je ubogo deklico odpeljal na Dunaj nazaj. Otroci stari od 12 do 15 let se počenjali med seboj take orgije, da so sedaj moralno čisto pokvarjeni in propali. A moč tega ni vedel. Ta novica je vplivala na ljudstvo kakor ogenj. Nobeni stariši nočejo dati sedaj zapisati svojega otroka v šulferajnsko šolo, v katere bližini se otroci tako pohujšujejo. Da bi pa šulferajn dobil otroke, misli zraven šole še postaviti drugo hišo, v kateri bi stanovali otroci, katere bi šulferajn dobil iz raznih nemških občin v oskrbo. Na ta način skušajo napolniti to šolo.

§ **Čudno imenovanje** častnega občana. Pri Sv. Antonu v Slov. Goricah

je služboval dolgo vrsto let nadučitelj Fr. Šijanec. Bil je silno zagrizen liberalce. Vse mu je mrzelo, kar ni dišalo po liberalnem popru. Ljudstvo ga ni maralo. Sedaj ko je stopil rad ali nerad v pokoj, je dobil nekaj kimovcev, ki so mu v dveh občinah priskrbeli častno občanstvo. A župani še zato niti zvedeli niso. Lep zgled liberalne častihlepnosti!

§ **Vinska trgatev** na Spodnjem Štajerskem je ta teden večinoma končana. Splošno je izpadla glede kvantite za 70 odstotkov slabše od lani. Le tam, kjer se je o pravem času škropilo, še imajo dokaj dobro letino. Glede kakovosti se moč lahko meri z lanskim. Kapljica bo še precej dobra, samo malo je pač bo.

§ **Naša stranka na delu.** Prihodnjo nedeljo se vrši zopet več prireditev S. K. Z. in S. K. S. Z. V Zetalih pri Rogatcu se ustanovi novo izobraževalno društvo. Govori dr. Korošec.

§ **Plojev slogaški privesek.** Znani župnik Šegula je dandanes eden najhujših plojašev. Njegova šegularija v ubogi »Slogici« prekaša vse liberalne in nemčurske neumnosti. Šeguli se smili brinjevi Ploj, ki igra svojo uskoško politično ulogo na tako žalosten način, kot oni, ki sili z glavo skozi zid. Šegula, kot star slogaš bi že pač od časa, kar je postal slogaš in obenem »palestinologar«, lahko prišel do prepričanja, da na Spod. Štajerskem političnim neznačajnejšem, kakor je n. pr. hofrat Ploj v brinju in razni Šeguli, ne bodo cvetele nikdar rožice.

§ **Izpred porotnega sodišča.** Obravnava proti Mariji Žlof, obtoženi, da je zastrupila meseca aprila t. l. svojega moža Jožefa Žlof za zastrupljenimi jedili, je trajala dva dni. Občinstvo, katerega se je kar trlo v sodni dvorani, je z napeto pozornostjo težko pričakovalo razsodbe. Priče, katerih je bilo zaslišanih 33, so izpovedale razun par izjem zelo obtežljivo za obtoženko. Človek bi mislil na podlagi takih obtežljivih prič, da ni nikdo drug kriv smrti Jožefa Žlof, kakor njegova žena Marija, kar bi se dalo sklepati še najbolj iz dejstev, da ga ni marala zaradi vednega pijančevanja. Toda celi prizor ali mnenje se je predrugačilo, ko je nastopila priča Vodeb, ki je izrecno potrdila, da je ranjki, ko sta enkrat popivala v gostilni, izvlekel iz žepa neko svetlo, rumeno, mišniči (arzeniku) podobno snov ter kos iste zaužil. Na vprašanje, kaj je dal v usta in da bi mu natančneje pokazal, mu je odgovoril Žlof, da so to njegova zdravila. Iz te izpovedbe se dá sklepati, da je mogoče Žlof sam iz navade zaužival mišnico, kar je tudi skoraj verjetno, ter da je mogoče tudi v pijanosti zaenkrat preveč použil. Ker pa tudi ni bilo pravih in zanesljivih in resničnih dokazov, da bi bila Marija Žlof res kriva hudodelstva umora potom zastrupljenja, so porotniki zanikali krivdo soglasno ter je bila obtoženka oproščena. Obravnava je trajala ponoči do pol 11. ure.

§ **Ustrelil se je** v Mariboru oženjeni poštni sluga Jožef Staudinger.

IZGREDI V BRNU.

Včeraj so priredili socialni demokratski zopet demonstracijo proti dežel-nemu odboru. Bilo jih je 10.000. Poizkušali so vdreti v deželni dvorec, a je to preprečila policija, preprečiti pa ni mogla, da bi ne razbili nekaj šip.

TIROLSKI CESARSKI NAMESTNIK O ITALIJANSKI AGITACIJI NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Iz Inomosta se poroča: V predvčerajšnji seji deželnega zbora je odgovarjal ces. namestnik baron Spiegel-feld na interpelacijo poslanca dr. Con-cija in tovarišev, ki se tiče raznih ovir, katere se stavijo v deželo prihajajočim tujcem vsled sumničnega vohunstva. V isti seji je vložil tudi poslanec dr. Viesi interpelacijo zaradi prepovedanih izle-tov italijanskih športnih in pevskih društev na Tirolsko. Namestnik je odgovarjal na obe interpelaciji, da mora razločevati med odredbami v korist varstva meje in med prepovedmi izletov društev iz Italije na Tirolsko. Kar se tiče prvega, se gre tu samo za obmejne utrdbe, ki so bile zgrajene z zelo velikimi stroški ter predstavljajo bistven del obrambe naše države. Vsakdo bo umeval, da se mora koristim države podrediti vse drugo in da te koristi tudi popolnoma upravičujejo, če eden ali drugi podrejeni državni organ postopa v kakem slučaju pretirano. Vsaka država na svetu varuje svoje utrdbe pred vohuni. Kar se pa tiče prepovedi korporativnih društvenih izletov iz italijanske države na Tirolsko, je odgovarjal namestnik, je bil vzrok raznim tozadnim ukrepom to, ker se je v zadnjih letih ponovno dogodilo, da so razna inozemska društva zlorabljala dovoljenje, da smejo stopiti v naše pokrajine.

Skušalo se je s pomočjo gotovih krogov med domačim prebivalstvom uprizoriti državni sovražne demonstracije. Tega kot ces. namestnik ni mogel trpeti in tudi v bodoče ne bo. Dobrodošli so vsi tujci, tudi iz Italije, seveda pod pogojem, da upoštevajo navedbe naše države. Prepovedalo pa se je korporativne izlete v deželo samo italijanskim društvom, od katerih je bilo pričakovati na podlagi izkušenj neredov. Res pa je, da se italijanskim društvom ni delalo nobenih težko in je ravno letos jih mnogo obiskalo tirolske pokrajine, ne da bi se kaj zgodilo.

Shod svobodomiselstva v inomostu.

Inomost, 18. okt.

Ta nad vse žalostni shod, na katerem sta nosila bandero Wahrmund in lažnjivi Hoensbroech — mož je nedavno izdal spomine na tisti čas, ko je jedel zastoj kruh pri jezuitih, pa se vseskozi samo laže — ta shod je vzel 18. t. m. konec.

Za Hoensbroechom je pred pičlim poslušalstvom govoril pisatelj Horneffer iz Monakovega, ki je oznanjal konec katoličanstva in označil kot vero bodočnosti Nietzschejeve nauke, po katerih je na svetu le en izvoljen narod, vsi drugi pa sužnji, katere treba ubiti. Nemški nacionalci se že danes po tem ravnanju, ravnotako Portugalci; zato Hornefferjeva izvajanja ne pomenjajo nič originalnega.

Večerna slavnostna prireditev je bila bolj slabo obiskana, odličnih oseb sploh ni bilo. Bil je skoro le študent in socialni demokrati, ki so prvi, če gre za brezverstvo. Na galeriji so statistike iz gledališča predstavljale »venec dam«. Govoril je sodrug Glöckl. Potem pa je prišel na vrsto c. kr. profesor Portugalec Angerer iz Celovca, ki je govoril o krahu koroške centralne blagajne, dr. Horneffer, ki je razlagal etiko svobodomiselnosti (moriti nune. Op. poroč.). Hennig iz Frankfurta, ki je agitiral za »Freichristentum«, Frank, ki je prebiral brzojavke, judovski Grk Christomanos, ki je čenčal nekaj, kar je res izgledalo kakor judovskega godlja, Wahrmund je pa vse zaključil.

Da se Tirolci takih junakov, ki so se priključili večinioma vsi iz rajha, nič ne bojijo, so že večkrat pokazali in še bodo, ostale Avstrije pa tudi ni treba biti strah teh bratcev.

Turki proti Srbom.

Mladoturki so ravno taki narodni šoveni kakor n. pr. Mažari in dosledno delajo na to, da razne narodnosti oslabe in z njimi nahranijo turštvo. Predvsem so vzeli na piko Srbe, med katerimi se je narodna propaganda vzdrževala z denarji in agitatorji iz kraljevine. Ker je Srbija zlasti od aneksije sem dokaj osamljena in ji od vseh strani preti nevarnost, so Turki izbrali ravno ta trenutek in začeli pritiskati na srbstvo. Ustava je zavila vrat četnikom in srbska misel se je širila le še v srbskih zavodih in šolah. Vlada je udarila na te z ukazom, da se morajo vsi učitelji javiti turškim oblastem in prositi za dovoljenje, da smejo učiti. Ta ukaz krši avtonomijo patriarhatskih šol in kaže, da Turki čisto dobro vedo, kako se v Evropi »ustavno« vladajo. Srbski učitelji, ki so večinoma srbski podaniki, so seveda tudi vedeli, zakaj se Turkom gre in bi gotovo ne dobili dovoljenja za podučevanje, zato se tudi ukazu niso pokorili. Obenem so vložili protest proti kršenju njih avtonomije. Turška vlada je pa celo zadevo kratkim potom rešila s tem, da je zaprla vse srbske ljudske šole v Sandžaku Novobazar-skem. Sedaj je posegla vlada tudi po ostalih srbskih šolskih zavodih križem dežele in ne bo več dolgo, ko v Makedoniji in Stari Srbiji ne bo več nobene srbske šole. V Srbiji vlada vsled tega velika skrb in mnogi so za to, da se spremeni kurs zunanje politike z ozirom na našo monarhijo in se skuša doseči zopet njeno mogočno zaščito. Iz Cetinja pa se poroča, da dan na dan prihajajo čez mejo Srbi, ki beže pred turškimi nasilji. Položaj se smatra zelo resnim.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Ljubljanske novice.

Lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** uljudno vabi h gledališki predstavi, ki jo priredi v nedeljo, dne 23. oktobra v svojem domu, Komenskega ulica št. 12. Spored: A. Pred igr: 1. Iv. pl. Zajec: »Črnogorska«, moški zbor. 2. Dr. A. Schwab: »Ushli cvet«, osmerospjev. 3. Ant. Foerster: »Večerni Ave«, moški zbor. 4. Govor, govori prof. dr. Josip Jerše. — B. Igra: »Črni vitez«, igrokaz v petih dejanjih. — Začetek točno ob 6. uri zvečer. — Vstopnina: Sedeži I.—IV. vrste po 1 K, V.—VIII. vrste po 80 vin., IX.—XII. vrste po 60 v. Stojišče 30 vin. — K mnogobrojni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

Lj **Šentpetersko prosvetno društvo** ima predavanje danes 14 dni, t. j. 4. novembra. Danes odpade predavanje o jeruzalemskem romanju.

Lj **Samoumor.** Včeraj se je na dvorišču g. Malavašiča ustrčil F. Staut, bivši knjigovodja, sedaj pisar pri Czechowiczki, brat splošno znanega agenta. Bil je takoj mrtev. Že lansko leto si je v zmedenosti na roki prerezal žile. Bil je dalje časa že v norišnici, odkoder je bil pozneje odpuščen. Bil pa je še vedno silno razburljiv. V soboto je stal ob Gruberjevem prekopu in zrl v vodo. Policijski stražnik je prišel mirno in ga vprašal kdo je in kaj hoče. Staut je bil takoj razburjen in je zakričal: »Kaj vam to mari?!« Nato ga je stražnik aretiriral in odpeljal na magistrat, kjer so ga imeli preko noči zaprtega. Vse to je Stauta tako razburilo, da se je včeraj ob 9. uri zvečer ustrčil. Zapušča več nepreskrbljenih otrok. — Od druge strani se nam o tem samoumuru še poroča: Anton Štavi, rojen leta 1863 na Rečici pri Celju, nazadnje uslužben pri tvrdki Czechowiczka, je dobil dne 19. t. m. dopoldne od inženirja 24 K, za katere naj bi bil prinesel smodk. Po odhodu se ni z tobakom vrnil, marveč šel po mestu popivat. Nato je šel na Glince, kjer je njegova družina, s katero pa ni živel skupaj. Sinoči ob pol 9. uri je prišel v stanovanje svoje žene in jo hotel spraviti s seboj pred hišo, kar se pa ni posrečilo. Nato je zapustil stanovanje ter odšel. Dospelši pred hišo so začeli ljudje dva strela, in sicer je enkrat ustrelil v zrak, drugič pa sam sebi v desno sence. Padel je in bil takoj mrtev. Njegovo truplo so nato prepeljali v viško mrtvašnico. Štavi je zapustil vdovo in tri nepreskrbljene otroke. — Pogreb bo jutri ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice na Viču.

Lj **»Slovenska Filharmonija«** otvori z nedeljskim koncertom v veliki »Unionovi« dvorani one redne, pred dvema letoma osnovane muzikalične priredbe, ki so še danes v dobrem spominu ljubiteljem glasbe v Ljubljani. Orkester »Slovenske Filharmonije« dirigira letos novi kapelnik gosp. Edvard Czajaneck, bivši prvi kapelnik dunajskega Joh. Strauss-gledališča in preje dirigent večjih avstrijskih in nemških oper. — Vodsivo »Slovenske Filharmonije« smatra za svojo dolžnost sestaviti spored rednih koncertov tako raznoteren, da pride vsak poslušatelj na svoj račun. Kultiviral se bo sleherni genre. Poleg seriozne simfonične glasbe užival bo posetnik koncertov tudi lahko in dobro zabavno glasbo. Upati je torej, da slavno občinstvo z mnogobrojno udeležbo omogoči in pospeši prireditve teh rednih koncertov. Spored nedeljskega koncerta priobčimo jutri.

Lj **Promenadni koncert.** Vojaška godba priredi ob lepem vremenu vsako nedeljo ob 11. uri 10 minut do 12. ure opoldne koncert na Kongresnem trgu.

Lj **Šola na Prulah** je bila včeraj dograjena do podstrešja. Tvrdka je delavce pogostila ter razobesila slovensko in mestno zastavo. Sedaj so začeli s streho. Ker se je mudilo, so delavci celo ponoči delali pri luči, ki je bila tako svetla, da so bile od nje razsvetljene vse Prule, kar je sosebno dobro služilo prebivalstvu, ki hodi domov ob Ljubljani, kjer ni nobene javne luči.

Lj **Orožne vaje domobranskega moštva leta 1911.** Glede orožnih vaj domobrancev je ministrstvo za dež. brambo odredilo sledeče: K orožnim vajam bodo leta 1911 poklicani vsi, katere veže še dolžnost in oni, ki so od kake orožne vaje zaostali. Moštvo 11. in 12. letnika se razen onih, ki so zaostali, k orožnim vajam ne vpokliče. Vse k orožnim vajam dolžno moštvo se vpokliče izvzemši ono 4. in 27. domobr. polka ter deželni strelci, sredi junija do srede julija (prva perioda) in sredi avgusta do srede septembra (druga pe-

rioda). Moštvo 4. in 27. domobranskega pešpolka se pokliče k orožnim vajam enakomerno in nepretrgoma od letnih do zimskih tečajev (izvzemši čas žetve). Nedelje in praznike se moštva ne sme vpoklicati. Vsak, ki je dolžan priti k orožni vaji, si lahko izvoli, v kateri periodi bi bil rad vpoklican, a mora za to navesti tehtne razloge. Posebno se bode pri tem oziralo na poljedelce, vendar pa se tudi želji ne bi ustreglo, ako bi število za orožno vajo ne dosegalo določenega števila. Ustrezalo se bode pa po možnosti, kar bo mogoče s spomladno periodo, za velike vaje pa se bode oproščalo le v najbolj oziroma vrednih slučajih. Zglasiti se je za zaželjene periode pri občinskih uradih najpozneje do konca meseca decembra 1910, kateri bodo potem te seznane odposlali okrajnim glavarstvom. Med žetvijo, to je nekako sredi julija do srede avgusta, se moštvo k orožnim vajam sploh ne bode klicalo. Rekruti in nadomestni rezervniki, ki se ne vpokličejo na jesen, se bodo klicali k prezenčni službi tudi prihodnje leto sredi meseca sušca in bodo čas določila teritorialna poveljništva.

Lj **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani** vabi vse cenjene člane in druge, ki bi mogoče radi postali člani društva, na sestanek, da se društvo zopet oživi in okrepi. V slogo je moč! Sestanek je v nedeljo, 23. t. m., ob 10. uri dopoldne v restavraciji Babič na Dolenjski cesti. — Fran Jenko, tč. predsednik.

Lj **Prememba posesti.** Gosp. Franc Novak, trgovec v Stepanji vasi, je kupil od Splošnega kreditnega društva v Ljubljani hišo Tržaška cesta števil 21 za 40.000 K.

Lj **V tovarni za popirnatne vreče** je stroj prijel za predpasnik delavko Angelo Sušnik in ga ji popolnoma raztrgal. Sušnik je delala potem še pol ure, nakrat pa začne mahati okoli sebe, kakor bi bila blazna. Strah je nanjo silno vplival. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

Lj **Umrli** so v Ljubljani: Marija Ankerst, pomožna usmiljenka, 45 let. — Antonija Net, rejenka, tri tedne. — Fr. Kosec, delavec 59 let. — Fran Rakovec dlnar, 51 let. — Erna Koželj, hči trgovskega sotrudnika, 8 let. — Bruno Eiletz, železniškega sprevodnika sin, 1 leto. — Marta Liebl, odvetnikova hči, 22 let. — Frančiška Gruntar, posestnica, 55 let. — Frančiška Toni, kamnosekova hči, 8 let. — Frančiška Gostič, posestnikova žena, 31 let. — Jakob Sušnik, občinski ubožec, 65 let. — Ivan Londono, zidar, 50 let.

Lj **Izgubila** je gđena. Olga Götzlova zlato zapestnico. — Kolporter Valentin Mihler je izgubil bankovec za 10 K.

Lj **Za kruhom.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 45 Makedoncev, 30 Hrvatov in 1 Slovenec, nazaj je prišlo pa 96 Hrvatov.

Lj **Prihodnjo nedeljo** popoldne se pripravite na pot v Trnovo na veselico ondotnega našega izobraževalnega društva.

Telefonska in brzojavna poročila.

KONFERENCA BIENERTHA IN KHUEN HEDERVARYJA.

Dunaj, 21. oktobra. Danes je bila daljša konferenca avstrijskega in ogrskega ministrskega predsednika radi izplačevanja v gotovini. Referenta dobila nove instrukcije, nakar se v par dneh zopet začno dogovori.

KOŠUT PROTI ARMADI.

Budimpešta, 21. oktobra. V vojnem odseku ogrske delegacije je izjavljal Košut, da njegova stranka ne more dovoliti vojni upravi zahtevanega, ker se noče ozirati na narodne zahteve Mažarov. Poročevalec in drugi poslanci so izrekli vojnemu ministru zaupanje.

NARODNOSTNO VPRAŠANJE NA ČEŠKEM.

Praga, 21. septembra. V teku večerajšnjega dne se je posrečilo doseči sporazum med Nemci in Čehi o spornem vprašanju glede na jezikovno rabo v praški mestni občini. Odbor petih članov narodno-politične komisije, ki je bil določen za ureditev jezikovne rabe pri avtonomnih oblasteh, je končal svoje delo. Sporazum obstoji v sklepu, da se v notranjem uradnem poslovanju avtonomnih občin voli uradni jezik poljubno. Mesto Praga pa je obvezano, da objavlja vse uradne razglase v obeh deželnih jezikih, sprejemati in reševati mora tudi nemške vloge. Nemške vloge se oziroma rešiti tudi v češkem jeziku,

vendar pa se jim mora prilagati nemška prestava, ki jo oskrbi urad za prestavljanje pri deželnem odboru. S tem kompromisom se je sporazumno vprašanje znatno olajšalo in mogoče je tudi upravičeno upanje, da se bo našla tudi glede na druga sporna vprašanja primerna oblika za kompromis. — V slučaju, da se ne pojavijo novi zapletljaji, bo nacionalna politična komisija končala svoje delo v dosegu sporazuma med obema narodnostnima skupinama koncem meseca, na kar bi v prvem tednu meseca novembra odobril vso stvar deželni zbor. — Ako bo šlo vse gladko bo sklican državni zbor že v sredi novembra.

POS LANIK GROF KHEVENHÜLLER UMRL.

Dunaj, 21. oktobra. Včeraj ob peti uri popoldne je umrl tukaj avstrijski poslanik pri francoski republiki grof Khevenhüller-Metsch po dolgoletni bolezni. Rojen je bil 18. junija 1814.

KANONIK PLIVERIĆ UMRL.

Zagreb, 21. oktobra. Včeraj je nagloma umrl, zadet od kapi, zagrebški kanonik Ivan Pliverić, brat pokojnega vseučiliškega profesorja Pliverića.

OB ITALIJANSKI MEJI.

Trident, 21. oktobra. Pri Ciadodiciju je prekoračilo 45 avstrijskih vojakov s častnikom pomotoma laško mejo. Srečali so oddelek laške finančne straže. Laškega poveljnika je avstrijski častnik vprašal, kje da je meja, nakar mu je pojasnil, da so Avstrijci že na laških tleh in mu pokazal mejo, nakar sta se laški in avstrijski častnik prijateljsko poslovila.

KOLERA V TRSTU.

Trst, 21. oktobra. Cesarsko namestništvo objavlja sledeče poročilo: Z 20. t. m. dopoldne je preteklo pet dni od izolacije slučajev kolere, ki se je dognal v zaporih v Via Tigor. Ker se ni od tega časa pojavil noben nov sumljiv slučaj, ne velja Trst več kot okužen.

BOLEZEN SRBSKEGA PRESTOLO NASLEDNIKA.

Belgrad, 21. oktobra. Srbskemu prestolonasledniku je boljše. Ponoči je dremal, zjutraj je dalje časa spal. Sprejeto hrano ohrani. Dihanje 32, temperatura 38-8, žila 10-2, boljše kvalitete, zavest vedno boljša.

NESREČNO POTOVANJE.

Hamburg, 21. oktobra. Parnik »Persimon«, ki je došel semkaj iz Tantal v Južni Ameriki, obložen s salpetrom, je izgubil med vožnjo devet mož svoje posadke vsled nesreč. Ob nekem viharju so padli trije mornarji raz jamborov in obležali na mestu mrtvi. Pri Cap Hornu je val zagnal nekega mornarja čez krov v morje. Osem mornarjev je skušalo s čolnom rešiti tovariša, kar se pa ni posrečilo. Čoln se je vsled viharja prevrnil in je našlo pri tem še pet mornarjev smrt.

POLOŽAJ V PERZIJU.

London, 21. oktobra. Z merodajne perzijske strani potrjujejo, da se vrše pogovori med Angleško in Perzijo glede posojila, a perzijska vlada ne more sprejeti pogojev. Tudi za Perzijo je nastopila nova doba. Narodno čustvo je tako močno, da se bo Perzija lahko uprla vsakemu poizkusu zunanjih vlasti, da razdele med seboj Perzijo.

Peterburg, 21. oktobra. Tu demantirajo vesti, da bi imela Angleška in Ruska dogovor radi Perzije.

KOLERA.

Rim, 21. oktobra. Tu imajo en nov slučaj kolere, pet pa smrtnih, v Neaplju je devet novih slučajev, pet smrtnih, v pokrajini je 13 novih, 9 smrtnih, v Apuliji 2 nova, 1 smrten slučaj, v Campo baso en nov slučaj.

Nikolajevsk, 21. oktobra. Iz Sahalinu priplul je danes parobrod z 28 obolelimi na kolero.

Razne stvari.

Ruski državni svetnik defraudant. Iz Peterburga poročajo, da so ondi aretirali nadinženirja višjega državnega svetnika Aleksandrowa, ker je pri ruskih železniških gradnjah poneveril več milijonov.

Nune v jezuitskem samostanu. Med raznimi fantastičnimi poročili, ki so skoro izključno sad framasonskih možganov, kroži o dogodkih na Portugalskem po časopisu tudi vest, da je pobegnilo 20 »nun« v jezuitski samostan Campolite, da bi tamkaj našle

H. SUTTNER

urar. prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

Cenik zastoj in
posilnine pristo.

Briljanti po nizki ceni.

Ljubljana Mestni trg

in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

varstva in miru pred tolpo, ki napada samostane. Ako bi se takoj ne vedelo, da se hoče s tem poročilom postaviti nekega patre v slabo luč in jih osmešiti, ako bi se takoj ne opazilo slabega namena liberalne žurnalistike, potem bi se morali vsaj čuditi vsled neodkritosrčnosti liberalnih poročevalcev. Ravno v oni samostan, ki je bil po vestih istih poročevalcev najbolj divjim in najhujšim napadom tolpe izpostavljen, naj bi bežale in iskale »nune« zavetja? Med neprestanim svinčnim dežjem naj bi sestre hitele v to zavetišče in se skrile v podzemeljske rove, ki so jih revolucionarji takoj prve dni skušali z dimom okužiti? Čudno je le, da liberalno časopisje ni poročalo o sijajnih pojedinah menihov in nun v podzemeljskih rovih v času, ko so pobijali revolucionarji nedolžne ljudi po ulicah. Mi bi se ne čudili.

Rdeči inkvizitorji in vohuni. Vedno bolj se odkriva sleparstvo, s katerim so voditelji rdečih sodrugov goljufali delavstvo, ko so mu pridigovali o svobodi in bratstvu in kmalu se bo moglo spisati debele knjige o terorizmu in ničvrednosti ustanavljačev bodočih držav. Kako se ravna od strani rdečkarjev z onimi, ki nočejo trobiti ž njimi v isti rog, dokazuje ravno zopet slučaj v Brnu, o katerem poroča časopisje. Ravnatelj tiskarne lista »Ravnost« v Brnu je namreč odpustil iz službe neko revno delavko, ki je bila osumljena, da je pristašinja centralistov Ta svoj čin, ki zelo slabo pada tudi na soc. demokratske avtonomiste, je ovenčal še s tem omenjeni ravnatelj, da je delavki vpisal v delavsko knjižico, da je odpuščena — vsled bolezni. Najbolj podel izkoriščevalec delavskih žuljev bi ne mogel grše ravnati z ubogo delavko, kakor je ravnal ta voditelj rdečih sodrugov, ki se seveda redi kot ravnatelj tiskarne in urednik strokovnega lista opekarških delavcev od krvavih delavskih žuljev. Na enak način je odpustil tudi več drugih delavcev, o katerih se je mislilo, da niso brezpogojno pristaši avtonomistov. Posebno dostojno postopa tudi nek sodrug iz te tiskarne, po imenu Kramar, ki izrablja neko delavko za vohuno, katera ima nalogo, da nadzoruje nekega delavca v istem oddelku obrata. Tej delavki je bilo celo naročeno, naj ukrade rokopic, ako bo omenjeni delavec kaj pisal. Tako delajo soc. demokrati po onih delavnicah, kjer so sami za gospodarje. Povdariti pa treba, da centralistiški sociji nasproti avtonomistom prav nič lepše ne postopajo, simpatični pa so še toliko manj, ker se potezajo za nemško-židovski centralni štab.

Menihi in nune. Nasprotniki katoliške cerkve se imajo za najboljše poznavalce katoliških cerkvenih in verskih naprav in zlasti svobodomiselnost časopisje v prvi vrsti je, ki pridiguje na uvodnem mestu ob vsaki ugodni ali neugodni priliki v poučnem tonu o katoliških napravah. V koliko pa je znanje teh ljudi stvarno glede na katoliške pravice, dokazuje ravno njihovo poročanje o preganjanjih portugalskih redovnikov in nun v zelo svetli luči. Vedno in povsod se more čitati samo o izgonu in preganjanju menihov in nun. Patri različnih redov in posvetna duhovščina, šolske in usmiljene sestre, so postale naenkrat v liberalnem časopisju menihi in nune, četudi se more imenovati kot take samo člane benediktinskega reda osebe, ki žive v posameznih samostanih, v katerih je upeljan strožji red. Liberalci imajo seveda vsakega lazarista, jezuita in enake redovnike za menihe, samo da morejo metati peska ljudem v oči, koliko je na Portugalskem menišstva in koliko trpi ljudstvo vsled tega.

Po zgledu kopniškega stotnika. Predvčerajšnjem sta prišla k nekemu gostilničarju v vzhodnem Pruskem dva policijska stražnika. ki sta mu izjavila, da ga morata aretovati, ker je ovaden zaradi ponarejanja denarja. Pozvala sta ga, naj jima prinese na mizo ves svoj denar. Stražnika sta si denar ogledala ter sta končno rekla, da ni potreba, da bi aretovala, pač pa morata vzeti denar s seboj. Ko sta odšla je postalo gostilničarju vseeno celo početje nekoliko sumljivo. Šel je na urad, kjer je izvedel, da je postal žrtev dveh sleparjev. Posrečilo se je oba »policaja« aretovati in dognalo se je, da sta bila nek mesar in njegov sin.

ABSTINENČNI VESTNIK.

Listi so poročali obširno o burnih debatah na socialističnem shodu v Magdeburgu, niso pa omenili ali pa stlačili v eno samo vrstico razpravo, ki se je vršila na tem shodu o alkoholizmu in resolucijo, da morajo socialistične organizacije z vso odločnostjo delovati zoper alkoholizacijo ljudstva.

Galicija, razupita dežela vodke, je postala sedaj najbolj napredna dežela

vodavstvo. Odpravila se je takozvana propinacija, to je predprava grajščaka, da je smel samo on v svojem okrožju imeti krčme, katere je dal seveda v najem Judom. Dežela je odkupila od grajščakov to pravico in sedaj po svoje uredila gostilniško obrt. Doslej je prišla včasih že na sto prebivalcev ena krčma (pri nas je marsikje še huje), od slej bo na deželi k večjemu na 800 prebivalcev, po mestih pa na pet sto, ena krčma. Občine imajo pa pravico, da lahko sklenejo, da sploh ne sme biti krčme v njihovem kraju. Te pravice se je poslužilo mnogo občin. Lahko pa tudi omeje število krčem pod normalno število. Vprašanje je samo, kako se bo ta postava izvedla. Judje delajo na vse kriplje, skušajo pridobiti na svojo stran vladne organe, da bi jim podelili koncesije tudi proti sklepu občin. Radi tega je po deželi veliko razburjenje ljudstva in občinskih zastopnikov proti okrajnim glavarjem in drugim vladnim organom, ki skušajo protežirati Jude.

Abstinenčni krožki. Govorilo se je že o organizaciji abstinenčnih krožkov, že davno so se tudi naročile v to potrebne tiskovine, sedaj je čas, da se enkrat energično prične s to organizacijo. Prosimo torej, naj se naši somišljeniki v posameznih krajih, ki se za to zanimajo, oglase, da dobe potrebne tiskovine in navodila. Imeti moramo evidenco naših čet. Posamezni abstinent zase ne more dosti opraviti. Samo skupni nastop nam bo priboril uspeh. Poudariti je treba, da ne velja popolnoma nič izgovor: Meni ni treba organizacije, saj že tako malo in nič ne pijem! — Ravno taki ljudje so lahko pri naši organizaciji najporabnejši. Število ljudi, ki malo ali nič ne pijejo, je veliko večje, kakor se sploh misli, pa vendar terorizirajo pijanci cel svet z izrabljenim verzom: »Vsi pijejo radi! Kaj branite mi prijatelji, ako piti me je volja!« Zlasti vabimo v naš krog ženske in mladino. Ako pridobimo to, bodo starejši možki pijanci šli za njimi ali pa izumrli.

Prošnja. Abstinenčni vestnik bo prihajal sedaj v »Slovenca«. Prosimo vse naše somišljenike, naj nam poročajo o abstinenčnem gibanju po posameznih krajih, o nesrečah, ki jih povzroči preobilo uživanje alkohola, o ovirah protialkoholnega gibanja itd. Poročajo naj odkrito in brezobzirno. Kar ni za v »Slovenca« in »Zlato dobo«, bo pa za našo informacijo. Sicer pa ne preveč boječnosti: izvojevati si moramo pravico, da se bo smelo o tej stvari govoriti in pisati ravno tako naravnost, kakor o kakšnem drugem koristnem in potrebnem socialnem gibanju.

ZA ZGRADBO NOVIH ANGLEŠKIH VOJNIH LADIJ.

Balfour je imel v Glasgowu govor, v katerem je ostro grajal, ker Angleška nekaj časa ne gradi novih vojnihih ladij. Naglašal je, da če Angleška nima dovolj denarnih sredstev, naj najame posojilo. Kljub strankarskim bojem mora Angleška za vzdrževanje svoje sile žrtvovati zadnji šiling in zadnjega moža.

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306*2 m, sred. zračni tlak 736*0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pudavina v 24 urah v mm
20	9 zveč.	732.0	10.1	sl. jzh.	del. jasno	
21	7. zjut.	31.5	7.0	sl. jvzh.	oblačno	0.8
	2. pop.	30.7	12.2	sl. vzh.	»	

Srednja včerajšnja temp. 9.3° norm 9.7°

Mesto posebnih obvestil.

3104

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna hčerka, ozir. sestra, gospodična

Marija Lapajne

danes 20. oktobra ob 11. uri dopoldne po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage ranjke bo v soboto 22. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Pred škofijo štev. 14 prepeljano k Sv. Križu in položeno k večnemu počitku.

Svete maše za dušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Ljubljana, 20. oktobra 1910,

Žalujoči ostali.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 21. oktobra.

Pšenica za oktober 1910	10.56
Pšenica za april 1911	10.48
Rž za oktober 1910	7.82
Rž za april 1911	7.86
Oves za oktober 1910	7.99
Oves za april 1911	8.28
Koruzza za oktober 1910	5.52

: Modni salon : Ivane Schiller, Sv. Petra cesia, štev. 31.

priporoča (kot bivša mnogoletna uslužbenka klobučnega oddelka Henrika Kenda)

lepo in ceno izbiro, damskih, dekljskih, otroških klobukov, finih modelov in čepic.

: Zalni klobuki vedno v zalogi. :

: Popravila se izvršujejo točno in ceno. :

2726 8

Štev. 16.226.

3113

Razpis.

Pri mestnem magistratu kot odgonski postaji v Ljubljani je spopolniti službo

odgonskega sprevednika.

Ta služba je provizorna.

Plača znaša letno K 1250.

Za vsako spremljanje gnancev se plačajo še posebne pristojbine. Z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi in o fizični sposobnosti opremljene prošnje je

do 5. novembra t. l.

vložiti pri mestnem magistratu v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani 13. oktobra 1910.

Št. 32735.

Razglas.

Radi oddaje dobave in polaganja deščičnih tal za stavbo državne obrtne šole v Ljubljani, vršila se bode dne 15. novembra t. l. ob 10 uri dopoldne pri podpisanem mestnem magistratu ljubljanskem v pisarni stavbnega urada javna pismena ponudbinska razprava.

Proračuni, načrti, stavbni pogoji in drugi pripomočki razgrnjeni so v pisarni stavbnega vodstva državne obrtne šole v Gorupovej ulici vsak dan od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne vsakemu na upogled. Ponudbe, katere je staviti strogo po razpisanem proračunu izročiti je do določenega časa zapečateni in opremljene z 5%, na podlagi skupnega zneska stavljene ponudbe določenim vadijem dražbenoj komisiji v mestnem stavbnem uradu.

V ponudbah navesti je posamezne cene in na njih podstavi preračunjene svote in skupne zneske v številkah in besedah. Izrecno se določa da se ponudbe, katere ne bodo razpisnim pogojem popolnoma zadostovale, oziroma na take, katere se bodo pogojno glasile in ki bodo prekasno ali naknadno izročene ne bode oziralo.

Mestni magistrat si pridržuje delo oddati tudi drugemu nego najcenejšemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 18. oktobra 1910.

3084

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik,

Laschan l. r.

Kurzi efektov in menjic.

dne 20. oktobra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9315
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9310
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9675
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9675
Avstrijska zlata renta	11545
Avstrijska krona renta 4%	9310
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8285
Ogrska zlata renta 4%	11140
Ogrska krona renta 4%	9170
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8095
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1868
Kreditne delnice	666
London vista	24090
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11767 1/2
20 mark	2351
20 frankov	1910
Italijanski bankovci	9475
Rublji	254 1/4

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dopošlje 11 skatelj tako izbornu učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarja Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževnega dvornega založnika. Ena skatljica 20 vin., 11 skatelj 2 kroni. Naročila po povzetju.

Služba organista in cerkovnika

se odda na Črnučah pri Ljubljani. Plače 600 K in prosto stanovanje 3056 vanje. (3)

AGENTI

koji žele zastopati veliko banko in se bavati s prodajo **garantovanih srečk** dobe pri nas **velik in stalen zaslužek**. Marljivim zastopnikom damo s časoma tudi stalno plačo. 3074

Ponudbe naj se pošiljajo na: Administracijo „Neue Fortuna“, Budapest V. Börse, Postfach 78.

Suhe vence in trakove

se dobi v največji izbiri in najceneje pri novi tvrdki

O. JEZERŠEK

(prej K. Recknagel)

Mestni trg 24.

Velika zaloga perila in modnega blaga.

3103

blagajničarka

vešča knjigovodstva ki bi opravljala mala pisarniška dela. Ponudbe je poslati poštini predal 121 Ljubljana.

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke najnovejše mode v največji izbiri po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Ant. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo št. 2,

poleg čevljar. mostu

Izdeluje šopke, vence, trakove.

Velika zaloga nagrobnih vencev. Zunanja naročila točno.

Cene zmerne.

3662 52-1

Zima zahteva

gorko odejo, rudeče široke koltre K 6'30, pisane široke koltre K 6'60, klotaste koltre s pisano podlago K 8'80, rožaste flanelaste odeje K 3'80, flanelaste rjuhe K 2'—, plahte (koce) po K 2'—, 2'50, 3'20, 2'798 ter K 4'— i t. d., samo pri

R. MIKLAUC, Ljubljana, Stritarjeva ul. 5. Pošilja se tudi po pošti.

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC

CELJE Graška cesta 22. „Narodni dom“ (v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premore na cele vozove debel po 2'10, droben po 1'40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pisarna naročila se z obratno pošto izvrše.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča, se odda s 1. novembrom. Poizve se pri lišnem gospodarju Ivanu Košenina, Kolodvorska 2942 ulica št. 6. 1

Dobro vino

na prodaj

v kmečkih kletah

2981 Posreduje in jamči za pristnost Posojilnica v Kaštelu, pošta Buje, Istra.

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vengova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Proda se radi pomanjkanja prostora lepa, 5 let stara breja

KOBILA

Ogleda se lahko vsak dan od 12. do 2. ure pri lastniku Fr. Ravnikarju, tesar. mojstru v Domžalah. 3090

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljšo sredstvo 2501 **„KŮČ“** 4 steklenice (5 kg) franko K 4— BR. NOVAKOVIĆ, Ljubljana.

Najvažnejše je, da se kupi **perje in puh** popolno čisto in brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflcove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po	K 5'25
" " " " " " " " " " " "	2'50	" " " " " " " " " " " "	6'25
" " " " " " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " " " " " "	6'75
" " " " " " " " " " " "	4'20	" " " " " " " " " " " "	8'35
" " " " " " " " " " " "	5'85	" " " " " " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštine prosto s povzetjem.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1910 čez 83 milijonov kron

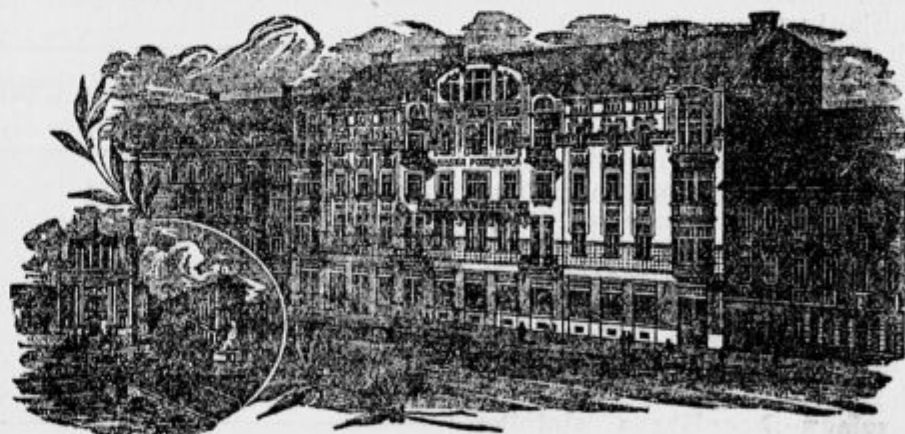
Lastna glavnica K 503.575-98

Stanje vlog čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4'50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojilnice“. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.